

Úvodník

Posledné mesiace sme boli svedčími toho, že pozitívne nastavenie dokáže meniť skutočnosti, ľudí i procesy. K vypracovaniu štandardných diagnostických a terapeutických postupov sme mohli pridať aj súvisiacu tvorbu postupov pre výkon prevencie, ako aj tvorbu odporúčaných a štandardných po-

stupov pre výkon prevencie a včasnej intervencie v súvislosti s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku. Všetky projekty, ktoré na Odbore Štandardných preventívnych, diagnostických a terapeutických postupov (ŠPDTP)

implementujeme, by mali v konečnom dôsledku zabezpečiť komplexný manažment pacienta. Veríme, že sa nám to vďaka spolupracujúcim odborníkom a multidisciplinárnym expertným tímom naozaj podarí dostať do praxe.

doc. MUDr. Jozef Šuvada, PhD., MPH
odborný garant projektu ŠPDTP

Nový projekt MZ SR zameraný na migráciu štátnych príslušníkov tretích krajín

Ministerstvo zdravotníctva SR začalo s implementáciou projektu s názvom „Tvorba odporúčaných a štandardných postupov pre výkon prevencie a včasnej intervencie v súvislosti s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku“, ktorý je podporený na základe Integračnej politiky Slovenskej republiky cez Ministerstvo vnútra SR. Cieľom projektu je vypracovať odporúčané a štandardné postupy na výkon prevencie, čiže predchádzania vzniku a prenosu ochorení, ako aj krízovej a včasnej intervencie pre skorý záchyt, diagnostiku a liečbu ochorení v súvislosti s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín.

Spoločný interdisciplinárny prístup ku zdraviu štátnych príslušníkov tretích krajín sa zameriava na podporu lepšieho pochopenia zdravotného

stavu štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj na podporu a prispôsobenie vhodného klinického prístupu k zdravotným potrebám štátnych príslušníkov tretích krajín. Projekt venuje zvláštnu pozornosť zdravotným potrebám zraniteľných skupín osôb, ako sú neplnoleté osoby, tehotné ženy, obeť obchodovania, mučenia a násilia.

Projekt je navrhnutý tak, aby bol implementovaný v úzkej spolupráci s národnými a miestnymi orgánmi štátnej správy a ďalšími aktérmi zúčastňujúcimi sa na podpore a ochrane zdravia štátnych príslušníkov tretích krajín. Pridanou hodnotou projektu bude spolupráca s už realizovanými projektmi podporenými EÚ, využívanie multidisciplinárnych a interdisciplinárnych prístupov, a zavedením nástroja e-health migration SK zlepšenie

monitorovania činností, zdravotného stavu a potenciálnych zdravotných riisk štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku. Realizácia tohto projektu podporuje aj ciele udržateľného rozvoja a Agendu 2030 v gescii WHO a OSN.

Na miestnej úrovni bude spolupráca prebiehať aj cestou tzv. centier primárnej prevencie a včasnej intervencie t.j. ambulantných (primárnych a špecializovaných) zariadení poskytujúcich verejno-zdravotnícku, zdravotnú a ďalšiu interdisciplinárnu starostlivosť v súčinnosti s nezdravotníckymi organizáciami ako napr. rezortmi (najmä MV SR, MPSVaR, MZVaEZ) a inštitúciami (napr. akademickými a výskumnými) a mimovládnymi organizáciami pôsobiacimi v oblasti prevencie, krízovej a včasnej interven-

cie, integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, problematike obchodu-vania s ľuďmi a pod.

Nový projekt má za cieľ zlepšiť a skva-litniť nasledovné kľúčové oblasti:

a) štandardnými postupmi pre výkon prevencie a štandardnými diagnostickými a terapeutickými postupmi s uplatnením multidisciplinárneho prístupu v kontexte princípov multikulturalizmu, základných etických a medzinárodných odporúča-ní podporiť dostupnosť nástrojov primeranej ochrany/podpory zdra-via, predchádzaniu ochoreniam a

iniácií skorej diagnostiky a liečby ochorení u štátnych príslušníkov tretích krajín, zvlášť utečencov na podklade evidence-based prístupov,

- b) dostupnosť verejno-zdravotníckych a klinických služieb prevencie v po-rovnateľnej kvalite zdravotnej sta-rostlivosti pre štátnych príslušníkov tretích krajín vo všetkých regiónoch Slovenskej republiky vytvorením tréningového programu pre profesio-nálov a ich vyškolením pre profesio-nálnu prácu s populáciou štátnych príslušníkov tretích krajín,
- c) efektívny, udržateľný a inovatívny prístup v dokumentovaní zdravia

štátnych príslušníkov tretích kra-jín a ich komplexného manažmen-tu najmä zriadením nástrojov ako e-health for third-country nationals (zabezpečí register štátnych prísluš-níkov tretích krajín a ich zdravotné-ho stavu) a regionálnej siete posky-tovateľov integrovanej zdravotnej starostlivosti pre štátnych prísluš-níkov tretích krajín (tzv. MReSPIS – Migračná Regionálna Sieť Posky-tovateľov Integrovanej zdravotnej starostlivosti) zabezpečí komplexný, rýchlo aktivovateľný a dostupný systém vyškolených pracovísk pre starostlivosť

Štandardné DG/TH postupy – esenciálny prvok efektívneho zdravotníctva

Vsituáciu rozvíjajúceho sa vedec-kého pokroku ako etického im-peratívu medicíny na strane jednej a ekonomických konfliktov na strane druhej, je nevyhnutné vytvárať a uplatňovať postupy, ktoré umožňujú racionálne využitie vedecky dokla-dovaných poznatkov v diagnostike a liečbe chorôb. Ich cieľom je zabez-pečiť optimálne poskytovanú zdravot-nú starostlivosť ako aj ochranu pa-cienta pred zneužitím, či finančným ohrozením chorobou.

Štandardné diagnosticko-terapeu-tické postupy majú na Slovensku dl-hodobú, viac ako 20 ročnú tradíciu. Podnety pre ich vznik boli iniciované poznatkami modernej klinickej farmakológie a nevyhnutnosťou ich implementácie do systému kvality poskytovania zdravotnej starostli-vosti. Prvé číslo z r. 1998 vzniklo na pôde Ústrednej komisie pre racionál-nu farmakoterapiu MZSR. Odvtedy sa datuje XX.ročník edície-Metodic-ké listy racionálnej farmakoterapie,

ktoré pred 10 rokmi prijali názov Štandardné diagnostické a terape-utické postupy-metodické listy(ŠD-TP-ML). Dospelalo vyšlo 63. čísel ŠD-TP-ML s preferovaním medicínsky, ekonomicky i spoločensky závažnej problematiky (napr. arteriová hyper-

Celosvetovo je potreba tvorby, implementácie, využitia a inovácie ŠDTP prijímaná ako esenciálny prvok moderného zdravotníctva.

tenzia, chronické nešpecifické zá-palové choroby čreva, rakovina pe-cene, depresia, chronické vírusové hepatitidy...). Tvorba ŠDTP-ML je de-finovaná a kontrolovaná protokolom, metodikou s rešpektovaním zásad medicíny dôkazov s určením stupňa ich sily a úrovne (Grade system) ako i farmakoekonomickej súvislosti.

V ostatných rokoch na pôde Inštitútu pre zdravotnú politiku MZSR bol úspešne naštartovaný národný pro-jeekt ŠDTP. Tento ambiciozny projekt sleduje viaceré ciele – hlavným cie-ľom je prispieť k zabezpečeniu kva-litnej, účinnej, bezpečnej, miestne i finančne dostupnej zdravotnej sta-rostlivosti pre občana.Tvorba, kvalita, implementácia a uplatnenie ŠDTP závisí i bude závisieť od množstva faktorov. V tejto súvislosti je nevyhnu-tne pochopenie podstaty, súčinnosť a patričná úroveň všetkých účastníkov tohto procesu – od MZSR, zdravot-ných poistovní, poskytovateľov a pa-cientov, ktorí sú hlavným cieľom tohto procesu nevynímajúc.

Celosvetovo je potreba tvorby, imple-mentácie, využitia a inovácie ŠDTP prijímaná ako esenciálny prvok mo-derného zdravotníctva. Otvorené a diskutované ostávajú viaceré otázky, predovšetkým ich právna relevant-nosť: môže/musí (angl. must/should) sa rešpektovať. Väčšinovo sa ŠDTP

vnímajú ako odporúčania s vysokou mierou právnej záväznosti (angl. should). V tomto smere je legislatívne ukotvenie ŠDTP s účinnosťou k 1.1.2018 definované ako: „Poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytovaná správne, ak sa vykonávajú všetky zdravotné výkony na správne určené choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy a v súlade so štandardnými postupmi na výkon prevencie, štandardnými diagnostickými a štandardnými terapeutickými postupmi pri zohľadnení individuálneho stavu pacienta.“

Vzhľadom, na komplexnosť, časovú náročnosť, potrebu reagovať na vedecký pokrok a prínos, s tým spojenú potrebu flexibilnej inovácie ŠDTP pokladáme za racionálne i zdôvodnené.

né pokračovať v procese tvorby oboch edícii ŠDTP aj ŠDTP-ML. Výhodou ŠDTP-ML je ich menší rozsah a flexibilnosť – tzn. reagovať na závažné zmeny/vedecké prínosy, akt. európske guideline..., kým ŠDTP vzhľadom na svoju rozsiahlosť, komplexnosť túto možnosť nemajú. Podmienku by mala byť vzájomná synchronizácia a systematizácia ich tvorby pod gestorstvom MZSR.

Súčasná medicína je nepochybne vniemaná a realizovaná na vedecky dokladovaných princípoch (angl. EBM – Evidence Based Medicine), avšak jej realizácia naráža v reálnej klinickej praxi na viaceré prekážky od vedomostných, ekonomických až po-

„Murphyho zákona“. Aj samotná EBM je definovaná ako externý vedecký dôkaz + interná klinická skúsenosť (angl. external clinical evidence + internal clinical experience [ECE + ICE]). Bez definovania aktuálneho štandardu (ŠDTP) je však uplatnenie ICE problematické a nezriedka i nesprávne.

Praktické používanie a využitie štandardných terapeutických postupov závisí principiálne od ich kvality a v nemalej miere od ich dostupnosti a implementácií v reálnom čase, ako aj praktickej použiteľnosti a prehľadnosti daného postupu. Želám všetkým tvorcom ŠDTP a ŠDTP-ML pretrvávanie entuziazmu, síl a racionálneho pochopenia v tejto neľahkej a náročnej práci.

prof. MUDr. Jozef Holomáň, CSc

Prednosta Ústavu experimentálnej a klinickej farmakológie LFSZU, Vedúci redaktor ŠDTP-ML

Predstavenie OPS

1. Psychiatria

Predsedajúci:

MUDr. Dagmar Breznoščáková

Členovia:

prof. MUDr. Ján Pečeňák, CSc.
MUDr. Marek Zelman
MUDr. Ľubica Ferenčáková
PhDr. Katarína Kubašovská
MUDr. Ján Dúžek
MUDr. Ivan André, PhD., MPH.
MUDr. Mária Králová, CSc.
PhDr. Milana Kovaničová, CSc.

Zoznam diagnóz:

Komplexný manažment pacienta s akútymi a prechodnými psychotickými poruchami
Bipolárna afektívna porucha
Depresívna epizóda
Generalizovaná úzkostná porucha
Manická epizóda
Panická porucha
Pretrvávajúca afektívna porucha
Reakcie na ťažký stres
Recidivujúca depresívna porucha
Komplexný manažment pacienta so schizoafektívnymi poruchami
Komplexný manažment pacienta so schizofréniou
Sociálna fobia
Špecifické fobie
Komplexný manažment pacienta s trvalými poruchami s bludmi
Zmiešaná úzkostne depresívna porucha
Anankastická porucha osobnosti
Demencia pri Alzheimerovej chorobe
Demencia pri chorobách zatriedených inde
Disociatívne poruchy
Dissociálna porucha osobnosti
Emočne nestabilná porucha osobnosti
Histriónska porucha osobnosti
Iné poruchy osobnosti
Paranoidná porucha osobnosti
Pretrvávajúce zmeny osobnosti nepripísateľné poškodeniu mozgu
Schizoidná porucha osobnosti
Vaskulárna demencia
Vyhýbavá porucha osobnosti
Závislá porucha osobnosti
Zmiešané poruchy osobnosti

2. Ošetrovateľstvo

Predsedajúci:

PhDr. Zuzana Fabiánová

Členovia:

Mgr. Jaroslav Straka
PhDr. Anna Bullová
doc. PhDr. Jana Boroňová, PhD.
PhDr. Anna Macková, MPH
Mgr, Ing. Ľubica Kočanová
PhDr. Tatiana Hrindová, PhD.
PhDr. Helena Gondárová-Vyhničková, dipl. s.
Mgr. Gabriela Kmetčová

Zoznam diagnóz:

Ošetrovanie imobilného pacienta
Ošetrovanie pacienta ohrozeného imobilizačným syndrómom
Ošetrovanie pacienta ohrozené malnutričiou /pilotný modelový š.
Ošetrovanie pacienta s chronickými ranami
Ošetrovanie pacienta s dekubitom
Ošetrovanie pacienta s deficitom sebaobsluhy a sebaopatery
Ošetrovanie pacienta s demenciou
Ošetrovanie pacienta s poruchami prehľtania
Ošetrovanie pacienta s poruchou správania
Ošetrovanie pacienta so sondami, PEG-om a pod
Ošetrovanie pacienta v paliatívnej starostlivosti (dieťa)
Ošetrovanie pacienta v paliatívnej starostlivosti (dospelí)
Ošetrovanie pacienta v súvislosti s diagnostickými vyšetreniami
Ošetrovanie pacienta v súvislosti s operačným zákrokom
Štandard predchádzania vzniku dekubitov (u rizikového pacienta)

3. Radiačná onkológia

Predsedajúci:

doc. MUDr. Pavol Dubinský, PhD., MHA

Členovia:

MUDr. Margita Pobijáková
MUDr. Pavol Lukačko
MUDr. Branislav Bystrický
RNDr. Martin Jasenčák
Ing. Jozef Greždo, PhD.

Zoznam diagnóz:

Karcinóm prsníka
Karcinóm prostaty
Karcinóm orofaryngu
Karcinóm laryngu
Karcinóm pľúc
Karcinóm konečníka
Mozgové nádory
Hodgkinov lymfóm
Karcinóm krčka maternice
Karcinóm tela maternice
Sledovanie pacientov po onkologickej liečbe
paliatívna rádioterapia
kraniálna stereotaktická rádioterapia
rádioterapia s moduloanou intenzitou (IMRT)
nenádorová rádioterapia
stereotaktická ablatívna rádioterapia extrakraniálna
brachyterapia
stereotaktická rádiochirurgia
radikálna rádioterapia

4. Paliatívna medicína

Predsedca:

MUDr. Kristina Križanová

Členovia:

MUDr. Jana Hoozová
MUDr. Helena Ivančová
MUDr. Andrea Škripeková, PhD.
MUDr. Zuzana Otrubová
MUDr. Leona Šóthová
MUDr. Emília Vlčková
MUDr. Lucia Dzurillová
MUDr. Mária Jasenková

Zoznam diagnóz:

Agitovanosť v paliatívnej medicíne
Detská domáca paliatívna starostlivosť
Epilepsia v paliatívnej medicíne
End stage kidney disease
Gastrointestinálne symptómy v paliatívnej medicíne
Chronická nádorová bolest
Chronické hepatálne zlyhávanie v paliatívnej medicíne
Liečba chronickej nádorovej bolesti v paliatívnej medicíne
Komplexný manažment detského pacienta v domácej
paliatívnej starostlivosti
Neurologické symptómy v paliatívnej medicíne
Paliatívna medicína a paliatívna starostlivosť
Renálne zlyhávanie v paliatívnej medicíne
Respiračné symptómy v paliatívnej medicíne
Sekundárne dôsledky základných ochorení (Epilepsia)

Sekundárne dôsledky závažných ochorení – syndróm
miesnej kompresie
Syndróm miechovej kompresie v paliatívnej medicíne

5. Klinická onkológia

Predsedca:

Assoc. prof. Michal Mego, M.D., PhD.

Členovia:

prof. MUDr. Michal Mego, DrSc.
prof. MUDr. Stanislav Špánik, CSc.
MUDr. Branislav Bystrický

Zoznam diagnóz:

Solidne nádory:
Kolorektálny Ca
Ca prsníka
Ca plúc
Ca pankreasu
Ca prostaty
Ca močového mechúra
Ca ovarii
Ca cervixu
Ca žalúdka
Ca obličky

Hematologické malignity:

ALL, AML, CLL
Malígne lymfómy
Mnohopočetný myelóm

6. Epidemiológia

Predsedca:

prof. MUDr. Henrieta Hudečková, PhD., MPH

Členovia:

prof. MUDr. Zuzana Krištúfková, PhD., MPH
doc. MUDr. Mária Štefkovičová, PhD., MPH
MUDr. Andrea Kološová
PhDr. Slávka Litvová, PhD.
Mgr. Mária Kopilec Garabášová, PhD.
MUDr. Mária Pomrová
MUDr. Ingrid Senajová, MPH
MUDr. Eva Striežová
Mgr. Justína Gereová
MUDr. Mgr. Tatiana Červeňová, MPH, MHA

Zoznam diagnóz:

Ochorenia preventabilné očkovaním
Ochorenia preventabilné očkovaním (varicella)
Alimentárne nákazy (Clostridium perfringens)

Alimentárne nákazy (Brušný týfus, paratýfus)	Kŕče v detskom veku
Alimentárne nákazy (bacilárna úplavica/dyzentéria)	Hematúria
Alimentárne nákazy (bacillus cereus)	Vrodené poruchy imunity
Alimentárne nákazy (norovírusové infekcie)	Anúria a oligúria
Alimentárne nákazy (stafylokoková enterotoxikóza)	Polyúria
Alimentárne nákazy (cholera)	Somnolencia, sopor a kóma
Alimentárne nákazy (kampylobakteriôza)	Horúčka
Hepatitídy	Bolesť hlavy
Hepatitídy (Vírusová hepatitída A)	Malátnosť a únavu
Hepatitídy (Vírusová hepatitída B)	Synkopa a kolaps
Zoonózy (Lymská borelioza)	Šok
Zoonózy (Leptospiroza)	Zväčšenie lymfatických uzlín
Zoonózy (Listeriôza)	Opuch
Zoonózy (Toxoplazmóza)	Zaostávanie v očakávanom fyziologickom vývine
Zoonózy (Tularémia)	Poruchy prijímania potravy a tekutín
HIV/AIDS	Hyperglykémia
Neuroinfekcie	Náhla smrť dojčaťa
Neuroinfekcie Aseptické menigitídy	Vnútrolebkový rozpínavý proces
Neuroinfekcie Klieštová encefalítida	Zápalové choroby čreva
Neuroinfekcie Meningokové invazívne infekcie	Diabetes mellitus
Pohlavné choroby	Predoperačná príprava dieťaťa
Pohlavné choroby (Syfilis)	
Pohlavné choroby (chlamídiové infekcie)	
Pohlavné choroby (gonorea)	

7. Pediatria

Predsedajúci:

prof. MUDr. Peter Bánovčin, CSc.

Členovia:

doc. MUDr. Miloš Jeseňák, PhD.
doc. MUDr. Jozef Michálek, CSc.
MUDr. Ján Kovalčík, PhD.
prof. MUDr. Karol Kralinský, PhD.
doc. MUDr. Milan Kuchta, PhD.
doc. MUDr. Slavomír Nosál, PhD.
prof. MUDr. Tibor Šagát, CSc.
MUDr. Pavol Šimúrka, PhD.

Zoznam diagnóz:

Krvácanie z dýchacích ciest
Kašeľ
Dýchavičnosť (dyspnoe)
Bolesť v hrudníku
Asfyxia
Bolesť brucha
Nauzea a vracanie
Inkontinencia stolice
Hepatomegália a splenomegália
Žltačka
Cyanóza

	Kŕče v detskom veku
	Hematúria
	Vrodené poruchy imunity
	Anúria a oligúria
	Polyúria
	Somnolencia, sopor a kóma
	Horúčka
	Bolesť hlavy
	Malátnosť a únavu
	Synkopa a kolaps
	Šok
	Zväčšenie lymfatických uzlín
	Opuch
	Zaostávanie v očakávanom fyziologickom vývine
	Poruchy prijímania potravy a tekutín
	Hyperglykémia
	Náhla smrť dojčaťa
	Vnútrolebkový rozpínavý proces
	Zápalové choroby čreva
	Diabetes mellitus
	Predoperačná príprava dieťaťa

8. Pneumologia a ftizeológiu

Predsedajúci:

MUDr. Marta Hájková, CSc., MPH

Členovia:

prof. MUDr. Ružena Tkáčová, DrSc.,
doc. MUDr. Ivan Majer, CSc.
MUDr. Helena Leščišinová
doc. MUDr. Ivan Solovič, CSc.
MUDr. Bohumil Matula
MUDr. Imrich Mucska
prof. MUDr. Eva Rozborilová, CSc.
MUDr. Denisa Kavková, PhD.

Zoznam diagnóz:

Pneumónie
Bronchogénny karcinóm
CHOCHP
Asthma bronchiale
Intersticiálne plíúcne ochorenia
Cystická fibróza plíúc
Tuberkulóza plíúc
Pohrudnicový výpotok
Spánkové poruchy dýchania
Pneumothorax
Karcinóm plíúc
Idiopatická plíúcna fibróza
Propedeutika v pneumológiu

Konferencia o nových a inovatívnych štandardných diagnostických a terapeutických postupoch (ŠDTP)

Dňa 19. 04. 2018 sa v priestoroch Holiday Inn v Bratislave konala Konferencia o nových a inovatívnych štandardných diagnostických a terapeutických postupoch (ŠDTP), ktorá sa konala pod záštitou doc. MUDr. Andreja Kalavského, PhD., ministerky zdravotníctva SR, ako aj pod gesciou Kancelárie WHO na Slovensku a World Health Organization Regional Office for Europe.

Konferencia demonštrovala fundamenty a inovatívne prístupy pri tvorbe štandardných diagnostických a terapeutických postupoch (ŠDTP). V sekcií prenosných ochorení bol hlavným prednášajúcim líder WHO z regionálnej kancelárie pre Európu, Dr. Danilo Lo Fo Wong a miestny expert na AMR problematiku, prof. MUDr. Pavol Jarčuško, PhD. Ďalšími sekciami, resp. oblasťami záujmu konferencie, boli sekcia Dlhodobej starostlivosti a Paliatívnej starostlivosti, či dokonca sekcia organizácií pacientov (Slovenský pacient a pod.). Konferencia bola sprevádzaná aj mnohými workshopmi z oblasti ŠDTP. Veľmi plodná a živá diskusia bola v sekciách o ošetrovateľstve a paliatívnej starostlivosti.

Na konferencii sa zúčastnili odborníci z viacerých medicínskych, i nelekárskych odvetví, spolu takmer 150 ľudí. Závery konferencie budú aplikované aj do pripravovaných ŠDTP. Účastníci, ako aj organizáto-

ri konferencie, predpokladajú, že podujatie prinesie svoje ovocie nielen v tvorbe ŠDTP, ale predovšetkým v odľahčení administra-

tívnej, byrokratickej práce na strane lekárov a odbornej a správnej nastavenej liečby u pacientov na strane druhéj.

Tvorba nových a inovovaných štandardných klinických postupov a ich zavedenie do medicínskej praxe

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.employment.gov.sk | www.esf.gov.sk

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky sociálny fond

Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ZDRAVOTNÍCTVA

SLOVENSKEJ REPUBLIKY